

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1938.

Första kammaren.

Nr 3.

Fredagen den 14 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Upplästes och lades till handlingarna följande från justitiedepartementet ankomna

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 12 januari 1938.

Till justitiedepartementet hade från länsstyrelsen i Kopparbergs län den 12 januari 1938 inkommit en den 11 i samma månad dagteknad riksdagsmannafullmakt av innehåll, att, sedan lantbrukaren Oskar August Ernfors från Björka, By socken, blivit för Kopparbergs läns valkrets utsedd till ledamot av riksdagens första kammare för en tid av åtta år, räknade från och med den 1 januari 1936, men denna plats blivit ledig, vid förättning enligt 26 § första stycket lagen om val till riksdagen disponenten W. Nisser, Grycksbo, blivit utsedd att inträda såsom ledamot av nämnda kammare för tiden till den 1 januari 1944.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till första kammaren.

I ämbetet:

G. A. Eriksson.

Herr **talmannen** yttrade: Innan de nu förestående valen företagas, ber jag att för kammaren få uppläsa första paragrafen i Kungl. Maj:ts nådiga stadga om val till riksdagens utskott den 26 maj 1909:

»Val av ledamöter i utskott skall förrättas med valsedlar, å vilka före namnen utsatts partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp av riksdagsmän eller för viss meningsriktning), men vilka i övrigt äro omärkta.

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra.

Valsedlarna skola för att bliva gällande vara enkla, slutna, hoprullade och fria från överstrykningar. Sedel må ej upptaga flera, men väl färre namn än det antal personer valet avser. Där något namn å sedeln är tvetydigt, gälla den dock för övriga namn.»

Företogs val av åtta ledamöter i utrikesutskottet. Därvid avlämnades 107 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

Första kammarens protokoll 1938. Nr 3.

herr Olsson, Olof,
 » Hammarskjöld,
 » Åkerberg,
 » Domö,
 » Tjällgren,
 » Undén,
 » Larsson, Sam,
 » Bärg, Johan.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

På framställning av herr talmannen beslöts att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om kammarens val av ledamöter och suppleanter i utrikesutskottet samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till den skrivelse i ämnet, som borde till Konungen avlåtas.

Anställdes val av tio ledamöter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 104 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Strömberg,
 » Björkman, Gustaf Adolf,
 » Karlsson, Oscar Gottfrid,
 » Lindmark,
 » Reuterskiöld,
 » Sandegård,
 » Bergman,
 » Källman,
 » Rahmn,
 » Ström, Fredrik.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av tolv ledamöter i statsutskottet. Därvid avlämnades 92 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Olsson, Olof,
 » Johansson, Johan Bernhard,
 » Nilsson, Johan, i Malmö,
 » Svensson, Martin,
 » Nilsson, Petrus,
 » Olsson, Oscar,
 » Hansén,
 » Asplund,
 » Borell,
 » Bergström,
 » Nilsson, Bernhard,
 » Gustafsson, Per.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av tio ledamöter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 82 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Bärge, Johan,
friherre Lagerfelt,
herr Larsson, Viktor,
» Bengtsson,
» Wohlin,
» Wahlmark,
» Andersson, Elof,
» Sjödahl,
» Velandar,
» Ekman.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av åtta ledamöter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 76 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Åkerberg,
» Ehrnberg,
» Berling,
» Holmström,
» Friggeråker,
» Sandén,
» Bjurström,
» Nilsson, Theodor.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 70 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Schlyter,
» Johanson, Karl Emil,
» Wagnsson,
» Ewerlöf,
» Eskhult,
» Branting,
» Gärde,
» Berglund.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av åtta ledamöter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 70 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Linder,
» Tamm,
» Hagman,
» Sandström,
» Heiding,
» Norman,
» Petersson, Knut,
» Västberg.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 73 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Eriksson, Carl,
 » Sederholm,
 » Granath,
 » Gabrielsson,
 » Tjällgren,
 » Andersson, Alfred,
 » von Stockenström,
 » Hansson.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 3, med förslag till lag angående skyldighet för kommuner och enskilda att fullgöra rekvisitioner för krigsmaktens behov (rekvisitionslag), lag om skyldighet i vissa fall att i fredstid tillhandahålla förnödenheter m. m. för krigsmaktens behov och lag om förfogande över viss egendom för krigsmaktens behov (militär förfogandelag);

nr 4, med förslag till lag om förfoganderätt för luftskyddets behov;

nr 5, med förslag till förordning om livräntetillägg av statsmedel åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete;

nr 6, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1933 (nr 472) om förbud mot politiska uniformer; samt

nr 7, med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 13 april 1883 (nr 16 s. 1) angående förlagsinteckning.

Föredrogs Kungl. Maj:ts proposition nr 8, med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/1938.

Propositionen hänvisades, såvitt angick jordbruksärenden, till jordbruksutskottet samt i övrigt till statsutskottet.

Föredrogs och hänvisades till utrikesutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 9, angående godkännande av ett mellan Sverige och Siam avslutat vänskaps-, handels- och sjöfartsavtal.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 10, angående ändring i villkoren för statsbidrag till vissa skeppsdockor; samt

nr 11, angående understöd åt föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina för verksamheten vid åkerbrukskolonien Hall.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 12, med förslag till lag om ändrad lydelse av 5 § lagen den 9 april 1926 (nr 66) angående anskaffande av fartyg för krigsmaktens ställande på krigsfot (fartygsuttagningslagen).

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 13, angående medel för anordnande av vissa försök med generatorgasdrivna bilar; och

nr 14, angående täckande av förskottsvis utbetalade merkostnader för vissa byggnadsarbeten för signalregementets förläggning å Lilla Frösunda.

Föredrogs och hänvisades till utrikesutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 15, angående godkännande av en den 10 april 1926 avslutad internationell konvention rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om statsfartygs fri- och rättigheter, m. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 16, angående godkännande av en den 29 maj 1933 avslutad internationell konvention rörande fastställande av vissa gemensamma bestämmelser i fråga om kvarstad å luftfartyg, m. m.;

nr 18, med förslag till förordningar om olycksfalls- och yrkessjukdomserättning åt tvångsarbetare och fångar m. fl.;

nr 19, med förslag till lag om understödsföreningar m. m.; samt

nr 20, med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 26 juni 1931 (nr 280) om erkända sjuk-kassor, m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 21, angående statsbidrag åt erkända sjuk-kassor för vissa utgifter, som sådana kassor haft på grund av åtaganden, vilka jämlikt övergångsbestämmelserna till lagen den 26 juni 1931 om ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar skolat bedömas efter lagen den 4 juli 1910 om sjuk-kassor.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 22, med förslag till lag om ändrad lydelse av 9 § utsködningslagen.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 24, angående penninglotteriväsendet.

Föredrogs och hänvisades till utrikesutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 25, om godkännande av det internationella avtalet den 13 maj 1936 angående enhetligt system för utprickning av farleder.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 26, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 27, angående förstärkning av tionde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; samt

nr 28, angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 29, med förslag till lag om avlösning av avgälder från de till skatte försålda så kallade halländska kyrkohemmanen, m. m.; och

nr 30, med förslag till lag om ändrad lydelse av 6 § strafflagen för krigsmakten, m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 31, angående förvärv av vattenrätt i Nämforsen och Lillängesforsen.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 32, med förslag till lag om hittegods, m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 33, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark:

nr 34, angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.; samt

nr 35, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att biträda ackordsuppgörelser i fråga om kronans fordringar för försålda kronoegendomar.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 36, med förslag till lag med vissa bestämmelser om doms avkunnande vid rådhusrätt.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 37, med förslag till förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1938; samt

nr 38, med förslag till förordning om särskild skatt å förmögenhet för år 1938.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herr *Bergqvist* m. fl. väckta motionen, nr 1, om utredning och förslag angående skatteutjämningsbidrag till hårt skattetyngda landstingsområden.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1937 församlade revisorers berättelse angående riksbanken.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 2, av herrar *Undén* och *Linder*, om allmän översyn av domaraspiranernas avlönings- och tjänstgöringsförhållanden vid hovrätterna;

nr 3, av herr *Björkman, Gustaf Adolf*, och herr *Bergström*, om höjning av tullen å bobiner och spolpipor av papper;

nr 4, av herr *Andersson, Elof*, om underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre husaren F. N. Skans;

nr 5, av herr *Karlsson, Oscar Gottfrid*, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre grenadjären A. H. Stoltz;

nr 6, av herr *Carlsson, Olof*, angående vissa ändringar i lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar;

nr 7, av herr *Källman* m. fl., om utredning angående skärgårdens behov av förbättrade kommunikationer m. m.; samt

nr 8, av herrar *Undén* och *Linder*, om utredning och förslag angående yngre sjukhusläkares avlönings-, arbets- och bostadsförhållanden.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! Jag ber att få hemställa, att kammaren måtte besluta, att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1 och nr 2 sättas sist bland ärendena på morgondagens föredragningslista.

Denna hemställan bifölls.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talmannen i riksdagens första kammare och de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning, den 12 januari 1938.

Till en början beslöto herrar deputerade beträffande kanslitjänstemännen, att de skulle utgöras av en notarie, tre förste stenografer, tolv stenografer, en förste kanslist, en kanslist tillika registrator och fyra kanslister.

Härefter antogo herrar deputerade till

notarie (stomnotarie):

Wistrand, L., sekreterare hos arbetsdomstolen;

förste stenografer:

Widegren, P., förste assistent hos generalpoststyrelsen.

Elfner, E., och

Lundman, A.;

stenografer:

Melander, C. G., juris doktor,

Thorvall, F., e. o. hovrättsnotarie,

Torbiörn, G.,

Carlson, T., banktjänsteman,

Holmberg, N., redaktör,

Belin, D., sekreterare i Sveriges allmänna exportförening,

Hedelius, E., föredragande i regeringsrätten,

Stäckig, S., redaktör,

Ekman, E., redaktör,

Hähnel, F.,

Julin, G., och

Eriksson, A., fil. kand.;

förste kanlist:

Carlén, E., kammarskrivare i tullverket;

kanslist tillika registrator:

Myrberg, I., kansliråd; samt

kanslister:

Stenwall, W., förste assistent hos generalpoststyrelsen,
von Krusenstjerna, G., amanuens i ekklesiastikdepartementet,
Vide, T., och
Strömqvist, A., fröken.

Det skulle antecknas, att Carlén och Myrberg redan den 7, Stenwall den 8 samt Wistrand, Widegren, Melander och Strömqvist den 10 innevarande januari på särskild anmodan inträtt i tjänstgöring hos kammaren.

Beträffande därefter vaktbetjäningen beslöto herrar deputerade, att en förste vaktmästare och nio vaktmästare skulle anställas hos kammaren; och antogs därefter till förste vaktmästare C. Eriksson och till vaktmästare Chr. Jensen, G. Tillman, H. Eriksson, J. Ericsson, K. Swenson, B. Karlsson, S. Nilsson, C. G. Kjellberg och B. Eklöf.

Åt Jensen uppdrogs att ombestyrta utdelning av postförsändelser till kammarens ledamöter m. m.

Det skulle åligga de antagna vaktmästarna att vid behov och i den mån så ske kunde utföra jämväl annan tjänstgöring hos riksdagen.

Här skulle anmärkas, att C. Eriksson och Jensen redan den 2 samt övriga vaktmästare redan den 9 denna månad börjat tjänstgöra hos kammaren.

År och dag som ovan.

In fidem
G. H. Berggren.

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökning:

Till riksdagens första kammare.

Härmed får jag anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under tiden 15 januari till 1 februari på grund av Kungl. Maj:ts mig meddelade uppdrag att deltaga dels i Nationernas förbunds råds sammanträde, dels i kommittéförelhandlingar i Genève.

Stockholm den 14 januari 1938.

Östen Undén.

Den begärda ledigheten beviljades.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12.18 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Lördagen den 15 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr *Sandegård* anmälde, att han under gårdagen infunnit sig vid riksdagen.

Justerades protokollen för den 10 och den 11 innevarande månad.

Företogs val av åtta suppleanter i utrikesutskottet. Därvid avlämnades 90 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

- herr Björnsson,
- » Johansson, Johan Bernhard,
- » Lindström,
- » Borell,
- » Gustafsson, Per,
- » Pauli,
- » von Stockenström,
- » Ekman.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställes val av fjorton suppleanter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 79 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

- herr Johanson, Karl August,
- » Bodin, Karl,
- » Andersson, Nils,
- » Hagström,
- » Andersson, Per,
- » Andersson, Anders,
- » Björck, John,
- » Härdin,
- » Andrén,
- » Anderberg,
- » Öman,
- » Pettersson, Anton,
- » Andersson, Karl,
- » Albertsson.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av sexton suppleanter i statsutskottet. Därvid avlämnades 75 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

Första kammarens protokoll 1938. Nr 3.

herr Pauli,
» Andrén,
» Ström, Torsten,
» Carlström,
» Nilsson, Alexander,
» Lindström,
» Jonsson,
» Larsson, Sven,
» Sundberg,
» Magnusson, Karl,
» Nisser,
» von Heland,
» Bäcklund,
» Englund,
» Domö,
» Bäckström.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av tretton suppleanter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 59 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Björnsson,
» Björkman, Gustaf,
» Berg, Robert,
» Sylwan, Eilif,
» Löfvander,
» Heüman,
» Larsson, Johan,
» Myrdal,
» Hagberth,
» Eriksson, Herman,
» Nordenson,
» Sköldén,
» Dahlström.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av åtta suppleanter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 59 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Danielsson,
» Swartling,
» Sundvik,
» von Horn,
» Bodin, Gunnar,
» Leander,
» Ohlin,
» Lindbärg.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av åtta suppleanter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 52 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Englund,
» Velander,
» Karlsson, Karl,
» Andersson, Emil,
» Andersson, Verner,
» Olsson, Karl Johan,
» Roos,
» Egnell.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av tolv suppleanter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 45 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Lindhagen,
» Nordborg,
» Carlsson, Olof,
» Wistrand,
» Gustavson, John,
» Myrdal,
» Andersson, Elon,
» Sten,
» Ekströmer,
» Strand,
» Björek, John,
» Holstenson.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av åtta suppleanter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 52 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Lindbärg,
» Mannerskantz,
» Sten,
friherre Beck-Friis,
herr Sylvan, Hakon,
» Anderberg,
» Karlsson, Gottfrid,
» Dahlström.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herrar *Undén* och *Linder* väckta motionen, nr 2, om allmän översyn av domaraspiranternas avlönings- och tjänstgöringsförhållanden vid hovrätterna.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet den av herr *Björkman*, *Gustaf Adolf*, och herr *Bergström* väckta motionen, nr 3, om höjning av tullen å bobiner och spolpipor av papper.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet nedannämnda motioner:
nr 4, av herr *Andersson*, *Elof*, om underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre husaren F. N. Skans och
nr 5, av herr *Karlsson*, *Oscar Gottfrid*, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre grenadjären A. H. Stoltz.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott den av herr *Carlsson*, *Olof*, väckta motionen, nr 6, angående vissa ändringar i lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar.

Föredrogs och hänvisades till ett tillfälligt utskott nedannämnda motioner:
nr 7, av herr *Källman* m. fl., om utredning angående skärgårdens behov av förbättrade kommunikationer m. m.; samt
nr 8, av herrar *Undén* och *Linder*, om utredning och förslag angående yngre sjukhusläkares avlönings-, arbets- och bostadsförhållanden.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:
nr 9, av herr *Bäcklund*, om underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten K. A. Skog;
nr 10, av herr *Andersson*, *Anders*, om understöd åt H. V. Jansson i anledning av sjukdom, ådragen under värnpliktstjänstgöring; samt
nr 11, av herr *Carlström* m. fl., om anslag till stödjande av hästaveln inom Norrbottens län.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11,55 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.